

ROK II

1922

RUCH PRAWNICZY I EKONOMICZNY

ORGAN

WYDZIAŁU PRAWNO-EKONOMICZNEGO UNIWERSYTETU
POZNAŃSKIEGO, TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
I TOWARZYSTWA PRAWNICZEGO I EKONOMICZNEGO

POŚWIĘCONY NAUCE I ŻYCIU
PRAWNEMU I GOSPODARCZEMU

WYCHODZI W PIERWSZYM MIESIĄCU KAŻD. KWARTAŁU

REDAKTOR NACZELNY: PROF. DR. PERETIATKOWICZ
KIEROWNIK DZIAŁU PRAWNICZEGO: PROF. DR. OHANOWICZ
KIEROWNIK DZIAŁU EKONOMICZNEGO: DR. ST. ROŚIŃSKI

ROCZNIK DRUGI

POZNAŃ 1922

SKŁAD GŁÓWNY: KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA

Komitet Redakcyjny:

Dyr. Adamczewski, Ks. Prof. Adamski, Dr. Bądkowski, Dr. Bo~rowiak, Prof. Dr. Bossowski, Prof. Dr. Brzeski, Prof. Dr. Bujak,, Prof. Dr. Bystroń, L. Cichowicz, J. Cholewicki, St. Czarnowski, Dr. Dbałowski, Prof. Dr. Glaser, J. Glass, Dr Głowacki, J. Ka~łuźniacki, Prof. Dr. Kasznica, R. Kuzstelan, Dr. Leżański, Prof. Dr. Lisowski, Dr. Mańkowski, Prof. Dr. Nadobnik, Prof. Dr. Ohanowicz, Dr. Paczkowski, Prof. Dr. Pawłowski, B. Pohorecki, Dr. Prądzyński, J. Prokopowicz, Prof. Dr. Rutkowski, Dr. Sikorski, Dr Stawski, E. Sobolewski, Dr. Stelmachowski, Prof. Dr. Sułkowski, Dr. Szułdrzyński, Prof. Dr. Taylor, Prof. Dr. Winiarski, Dr. Zaleski, Prof. Dr. Znaniecki.

*Kierownik działu prawniczego:
Prof. dr Ohanowicz*

*Kierownik działu ekonomicznego:
Dr. Stefan Rosiński.*

*Sekretarka Redakcji:
Mag. prawa M. Zakrzewska.*

Przy oprawie poszczególnych zeszytów w jeden rocznik należy usunąć kartę tytułową oraz wykaz treści zeszytów poszczególnych, umieszczając natomiast poniższy wykaz treści rocznika wraz z kartą tytułową za rok 1922.

Treść rocznika drugiego (1922).

I. Rozprawy, referaty i tezy.

	Str.
Ballot, prof. Contrat collectif	457
Bardzki Atanazy. Dochodzenie w drodze sądowej wynagrodzenia za szkody i straty, mogące wyniknąć dla obywateli polskich; przy zastosowaniu i wykonaniu regulujących obrót ziemią dekretów, ustaw i rozporządzenia o reformie rolnej	460
Caro Leopold, prof. Reglamentacja prawna i administracyjna stosunków gospodarczych	473
Glaser, Stefan, prof. dr. Kompetencja sądów przysięgłych	240
Głębiński, Stanisław, prof. Etatyzm a gospodarstwo narodowe	464
Gołąb, Stanisław, prof. dr. Uwagi krytyczne nad projektem ustawy o ustroju sądownictwa	449
Hilarowicz, Tadeusz, dr. Decentralizacja w administracji a „zespólenie” organów „administracyjnych”	462
Jaworski, Wł. Leopold, prof. Kościół rzymsko-katolicki a konstytucja polska	1
Kumaniecki, Kazimierz, prof. Centralizm i decentralizacja	232
Lewiński, Jan, prof. W sprawie reformy studiów ekonomicznych na naszych uniwersytetach	474
Makarewicz, Juljusz, prof. Dwa światy	701
Mogilnicki, Aleksander, dr. Kompetencja sądów przysięgi.	246
Nadobnik Marcin prof. Ludność Polski	722
Peretiatkowicz Antoni, prof., Zagadnienia ordynacji wyborczej do Sejmu	9
Peretiatkowicz Antoni, prof., Rada Stanu w Polsce	234
Pohrille Adolf, dr. Ograniczenia obrotu nieruchomościami	252
Rappapart Emil, St. dr., Prawo karne międzydzielnicowe	244
Suligowski Adolf, prof., W sprawie reformy administracji państwowej	223
Szymański Antoni, prof. Zniesienie najemnictwa	17
Wakar Włodzimierz, Zasady organizacji samorządowej	237
Wereszczyński Antoni, dr., Centralizm a samorząd wojewódzki	241
Zawadzki Władysław, prof. Przedsiębiorstwo państwowe jako forma organizacji produkcji	470

II. Przegląd piśmiennictwa.

A. Dział prawniczy.

(Rozbiory i sprawozdania).

Banaszak Antoni, Wykłady z prawa karnego i kryminalistyki dla funkcjonariuszów policji państwowej	491
Brailsford Henryk, Noel, Liga Narodów	62
Beling Ernst, prof. Grundzüge des Strafrechts	39
Cosack, Lehrbuch des Handelsrechts	735

Das soziale Elend, das Verbrechen und der soziale Selbsterhaltungstrieb.	498
Die Zukunft des Strafrechtes	294
Dobrzyńska - Rybicka Dr., Chwila obecna, próba analizy psychologiczno - etycznej	481
Doerr Fr. prof., Deutsches Strafrecht I. Allgemeiner Teil	41
Ferres Joannes, S. Institutiones canonicae iuxta novissimum codicem Pii X a Benedicto XV promulgatum iuxtaque praescripta Hispanae disciplinae et Americae late	256
Gierke J., Handelsrecht u. Schiffahrtsrecht	734
Glaser Stefan, dr. O mocy obowiązującej ustawy karnej pod względem czasu	404
Grabowski Ignacy, ks. dr. Prawo kanoniczne według nowego kodeksu.	65
Tenże, Prawo kanoniczne według nowego kodeksu	257
Guttentag'sche Sammlung der Reichsgesetze N. 4 Handelsrecht	736
Halecki Oskar, prof., Liga Narodów.	60
Jaworski Wł. Leopold, prof., Prawa państwa Pol. zes. II A.	35
Jawnut B. Uwagi o Polsce współczesnej	37
Jellinek Jerzy, Ogólna nauka o państwie	36
Koeniger Albert, prof. Grundriss einer Geschichte des "katholischen Kirchenrechts	264
Kozłowski W. M. Ku źródłom demokracji	483
Kraus Alfred dr., Prawa ksiąg gruntowych w. b. zab. prusk.	43
Kumaniecki Kazimierz, prof. Ustrój władz samorządowych na ziemiach polskich w zarysie	36
Kuratow - Kuratowski Roman, Régime legal matrimonial du code civil polonais	734
Lehmann Carl, Lehrbuch des Handelsrechts	736
Leitner Martin Dr., Handbuch des katholischen Kirchenrechts auf Grund des neuen Kodex	257
Longchamps de Berier Roman, prof., Wstęp do nauki prawa cywilnego.	732
Makowski Wacł. prof., Kodeks karny obowiązujący tymczas. w Rzeczypospolitej Polskiej na ziemiach b. zab. rosyjskiego T. I. cz. ogólna T. II. cz. II-XIX k. k.	486
Müller-Erbach, Rudolf, Deutsches Handelsrecht	735
Naterp Hans, Dr. Der Mangel am Tatbestand und seine Strafbarkeit	495
Ohanowicz Alfred, prof. Zarys prawa cywilnego b. dz. prusk.	255
Peretiatkowicz prof. Wojna a idea prawa	53
Pöschl A. prof. Kurzgefasstes Lehrbuch des katholischen Kirchenrechts auf Grund des neuen kirchlichen Gesetzbuches	257
Prümmer Dominicus, O. Pr. Manuale iuris ecclesiastici in usum clericorum praesertim illorum qui ad ordines religiosos pertinent	259
Rafacz Józef dr. Ustrój wsi samorządnej małopolskiej w XVIII wieku	738
Raccolta di Concordati su materiae ecclesiastiche tra la Santa e le Autorità civili	267
Rappaport Emil, St. dr. Nowe horyzonty prawa międzynarodowego w świetle publicystyki niemieckiej	57
Rostworowski Michał prof., Liga Narodów	55
Rundstein Szymon, Idea prawa narodów i Drogi prawa Nar.	57
Rundstein Szymon, Obywatelstwo i opcja w traktacie ryskim	36

Solowjeff Wladimir, Das Strafrecht vom Standpunkte der Sittlichkeit	496
Starzyński St., prof. Konstytucja państwa polskiego	35
Staub's Kommentar zum Handelsgesetzbuch	736
Stawski Joseph, Le principe de la majorité	83
Szenwic Feliks. Wiadomości wstępne z dziejów recepcji prawa rzymskiego na starożytnym Wschodzie	742
ustawa o spółdzielniach	50
Wieland Carl, Handelsrecht I. Band	735
Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego. Orzeczenia Izby II (karna)	499
Znamierowski Czesław, dr. Psychologiczna teoria prawa	482

Bibliografia.

1. Encyklopedia, filozofja prawa.	184
2. Prawo konstytucyjne i administracyjne	37
3. Prawo karne i proces karny	41, 501
4. Prawo cywilne i handlowe	5°, 250, 737
5. Prawo międzynarodowe	6 5

B. Dział ekonomiczny.

Bernhard Ludwig, Die Polenfrage, Der Nationalitätenkampf der Polen in Preussen	81
Biegeleisen L. Wł. Stan ekonomiczny Małopolski na podstawie bilansu handlowego.	72
Bojomir-Mileski, Wacław, Trzy programy	2 0 5
Buławski Rajmund i Koźlicki Stef. Wiadomości statystyczne z zakresu statystyki gospodarczej b. dz. pruskiej	769
Czyżewicz Stanisław, dr., Ustawa o opłatach stemplowych od weksli i czeków	7 0 0
Gregory Charles, Tariffs	756
Grodecki Roman, Mincerze w wcześniejszym średniowieczu polskim	5 6
Grodecki Roman, Przywilej menniczny biskupstwa poznańskiego	502
Królikowski J. Najstarsza polska książka o pszczelnictwie	67
Kwieciński J. Wieś idealna źródłem bogactwa narodowego	270
Krzyżanowski A. prof. Podatek dochodowy i majątkowy	253
Lewandowski Ludomir, Dr., Waluta, ustęp z ekon. społecznej.	287
Levy Marcell, Wzajemny stosunek przemysłu Królestwa Polskiego i Cesarstwa Rosyjskiego przed wojną wszechświatową	278
Ludkiewicz Zdzisław, prof. Polityka agrarna	270
Łypacewicz Wacław, Marka polska, przyczyny i skutki jej upadku oraz drogi i środki uzdrowienia waluty i finansów w Polsce	763
Młynarski Feliks, dr., Reforma ustroju pieniężnego	7 8
Tenże. Zasady reformy walutowej.	78
Nowak Jerzy, Zasada największego uprzywilejowania w traktatach handlowych	281
Pawłowicz St. Obowiązki podatkowe instytucyj kredytowych z uwzględnieniem spółdzielni kredytowych	760
Poisson Ernst, Rzeczpospolita spółdzielcza	288
Ptaśnik Jan, Miasta w Polsce	752
Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej	85
Ruch naturalny ludności wyznań chrześcijańskich w b. Kr. Kongresowem w latach 1909 — 1918.	290
Rybarski Roman, prof. Marka polska i złoty polski	764
Sée Henri, Esquisse d'une histoire du régime agraire en Europe au XVIII et XIX siècles.	753

Seligman Edwin, R. A. Currency inflation and Public Debts	508
Sokołowski Witold, inż., Powojenna eksploatacja lasów i odbudowa w państwie polskiem	69
Strasburger Ed. dr., Ustrój skarbowy Rzeczpospol. Polsk.	74
Zacharski A., Działalność instruktorów gospodarstwa wiejskiego i pracy społecznej w Polsce.	504
Zaleski Stefan, dr., Démographie générale de la Pologne	68
Zweig Ferdynand, dr., Problem wartości	744
Webb Sidney and Beatrice, The Consumers Co-operative Movement	511

Bibliografia.

1. Teorja ekonomji pol., historia nauki ekonomji, specjalne rozprawy teoretyczne, encyklopedje, podręczn.	65, 268, 502, 750
2. Historia gospodarstwa społecznego	68, 269, 755
3. Nauka o zaludnieniu, polityka ludnościowa wychodźstwo	69, 503
4. Polityka agrarna, rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	71, 278, 505, 755
5. Górnictwo, przemysł, rzemiosła	71, 280, 755
6. Handel i komunikacje.	73, 283, 505, 759
7. Skarbowość.	77, 286, 506, 761
8. Polityka socjalna, sprawa mieszkaniowa, kobieca etc.	78, 507, 761
9. Zagadnienia kredytowe, walutowe, bankowe i ubezpieczenia	80, 287, 570 765
10. Spółdzielczość.	81, 290, 517
11. Statystyka	85, 291, 517
12. Varia.	86, 292, 518

III. Przegląd prawodawstwa.

1. Prawo konstytucyjne przez prof. dr. A. Peretiatkowicza.	
Obywatelstwo polskie	273, 771
Unifikacja	293, 771
Kontrola państwowa	294
Prawa obywatelskie.	295, 773
Niezawisłość sędziowska.	295
B. dzielnica pruska.	296
Śląsk	296, 774
Spisz i Orawa	296
Sejm i Senat	771
Zgromadzenie Narodowe	773
Państwo a Kościół.	775
Ziemia wileńska.	776
Województwa południowo - wschodnie	776
2. Prawo administracyjne przez prof. dr. St. Kasznicę.	
Organizacja władz	297, 777
Samorząd	203, 780
Urzednicy.	306, 781
Policja państwowa	311, 794
Porządek i bezpieczeństwo	312, 794
Stosunki osobiste	312, 795
Szkolnictwo	798
Wyznania	316, 800
Zdrowie publiczne	
przez prof. dr. Wasiutyńskiego	
Odbudowa kraju	320, 804
Reforma rolna	3 2 0, 8 0 5
Rolnictwo.	327, 808

Przemysł i handel	328, 811
Komunikacje	334, 814
Budownictwo	338, 816
Praca i opieka społeczna	338, 816
Apropowizacja	340, 820
3. Prawo skarbowe przez prof. dr. E. Taylora	343
A. Podatki bezpośrednie	344
B. Akcyzy i monopole skarbowe	352
C. Cła	358
D. Podatki obrotowe i opłaty skarbowe	360
E. Administracja i kontrola skarbową	362
F. Budżet, Długi, Waluta	366
4. Prawo i proces karny przez prof. dr. J. Bossowskiego	519
5. Prawo cywilne, handlowe i procesowe przez prof. dr. A. Ohanowicza	90
przez dr. B. Stelmachowskiego	102
6. Zobowiązania międzynarodowe Polski przez E. Sobolewskiego.	
I. 1. Traktat pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Niemcami podpisany w Wersalu dn. 28-go czerwca 1919 roku	103
2. Traktat między Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Polską, podpisany w Wersalu dnia 28. czerwca 1919 roku	107
3. Konwencja między Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem z 9 listopada 1920 roku	109
4. Protokół podpisania Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Genewie dn. 16 grudnia 1920	111
5. Traktat pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą podpisany w Rydze dnia 18 marca 1921 roku	541
6. Decyzja konferencji ambasadorów w sprawie podziału Górnego Śląska z dnia 20. 9. 1921 roku	544
7. Umowa zawarta między Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem celem wykonania i uzupełnienia polsko-gdańskiej konwencji z dnia 9 listopada 1920 roku	544
8. Konwencja o przymierzu odpornem między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Rumunii	545.
II. 1. Układ polsko-niemiecki w przedmiocie przejścia wymiaru sprawiedliwości	546
2. Polsko-niemiecka liniowa w sprawie wypuszczenia na wolność osób przytrzymanych i przyznania wolności od kar z dn. 1. X. 1919 r. oraz dodatkowa do niej umowa podpisana w Berlinie dnia 12 lutego 1921 roku	547
3. Polsko-niemiecki układ co do tymczasowego unormowania spraw urzędniczych z dnia 9 października 1919 roku	548
4. Konwencja między Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem a Niemcami w sprawie wolności tranzytu pomiędzy Prusami Wschodnimi a resztą Niemiec z dnia 21 IV 1921 r.	549
7. Kronika Sejmowa	112, 374, 581, 820

IV. Przegląd orzecznictwa.

A. Orzecznictwo karne Sądu Najwyższego (Kongresówka) przez Dr. A. Bądkowskiego	115, 377, 553
B. Orzecznictwo karne Sądu Najwyższego (Małopolska) przez J. Prokopowicza	123, 387, 561 824

VIII

- C. Orzecznictwo karne Sądu Najwyższego (Wielkopolska) przez Dr. R. Leżańskiego 128, 391, 564
D. Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (Kongresówka) przez B. Pohoreckiego 399, 571, 827
E. Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (Małopolska) przez Wł. Dbałowskiego 144, 403, 580, 833
F. Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (Wielkopolska) przez dr. T. Bujaka 153, 407, 581, 838
G. Orzecznictwo cywilne Sądu Apelaacyjnego w Poznaniu przez dr. Bühna 161
H. Orzecznictwo cywilne Sądu Apelaacyjnego w Warszawie przez A. Wozdeckiego 163

V. Kronika ekonomiczna.

A. Życie gospodarcze Polski.

1. Rolnictwo i pokrewne gałęzie wytwórczości przez dr. Borowiaka 165, 415, 583, 843
2. Przemysł i górnictwo przez St. Czarnowskiego 167, 421, 586, 848
3. Handel przez J. Szyca i R. Urbana 173, 426, 591
4. Stosunki robotnicze przez dr. St. Zaleskiego 596
5. Stosunki walutowe, bankowe, kredytowe przez dr. Z. K. 432, 606, 855
6. Spółdzielczość przez R. Kusztelana 178, 436
7. Gospodarka komunalna przez R. S. 185, 858

B. Życie gospodarcze w krajach obcych.

- Przegląd gospodarczy W. Brytanji za rok 1921 614

VI. Miscellanea.

VII. Zjazd prawników i ekonomistów polskich (sprawozdanie sekretarjatu Zjazdu).

- Wyniki spisu ludności przez M. Nadobnika 195
Zasady daniny państwowej 201
Szkoła nauk politycznych 204
Konkurs 205
Irving Fisher o stabilizacji waluty 443
Lord James Bryce 447
Towarzystwo prawnicze i ekonomiczne w Poznaniu 447
Ustawa o ziemi wileńskiej 679
Reforma rolna w Wielkopolsce 680
Komisja Kodyfikacyjna 867
Orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie adwokatów 868
Sądownictwo administracyjne w województwie śląskim, przez W. Dąbrowskiego 873
Fundusz wydawniczy „Ruchu” 447, 684, 875

VII. Przegląd czasopism.

- A. Dział prawniczy 207,686
B. Dział ekonomiczny 212,091